

88 toetsen voor de kleine beurs

Er worden tegenwoordig opmerkelijk veel digitale piano's verkocht en het aanbod is dan ook groot. Sommige piano's vergen een stevige investering en andere zijn ronduit goedkoop. Wij testten er twee van Artesia uit die laatste categorie: de Performer en de PE-88.

door **Alex Buurman**
alex@inface.nl

Artesia is een merk met een Amerikaanse thuisbasis. Het valt onder Virgin Musical Instruments. De productie vindt plaats in China, maar de producten worden – naar verluidt – in de VS ontwikkeld. Artesia maakt diverse ambitieuze keyboards en (vleugel)piano's, maar de digitale piano's die we getest hebben, zijn piano's voor in de huiskamer. Doordat het gewicht ondanks de 88 toetsen erg laag is, zijn ze ook gemakkelijk mee te nemen naar repetities en kleine optredens. Beide wegen negen kilo, wat mogelijk is doordat ze geen hammer action-toetsen hebben. De toetsen van de Performer krijgen tegendruk van een veermechanisme en de PE-88 combineert dat met gewogen toetsen. Het toetsengevoel van de PE-88 is dan ook stukken beter dan dat van de Performer. Sterker nog: de PE-88 doet het daardoor op gebied van bespeelbaarheid ook prima als controller-keyboard voor aan de computer. De pitch-bender, – die op de Performer ontbreekt – komt dan ook goed van pas.

betreft wat minder, omdat die beide overduidelijk zijn afgeleid van de bekende fm-sounds uit Yamaha's DX-serie. Prachtig in de jaren tachtig, maar nu toch wel wat bedraagd. Sounds layeren is prettig. Deze twee digitale piano's hebben genoeg stemmen om niet al te snel in de problemen te raken.

De PE-88 heeft aanzienlijk meer en betere sounds en ze zijn ook beter geprogrammeerd. Je hebt meer het gevoel dat je een écht instrument bespeelt. Het enige waarin de PE-88 zijn meerdere in de Performer moet erkennen is het ingebouwde versterkings-systeem. Beide hebben 2x twee speakers ingebouwd, maar waar de goedkope Performer een diep en verhoudingsgewijs volwassen klank produceert, legt de PE-88 het af met een veel dunnere klank. Ik vermoed dat de behuizing van de Performer

een betere werking als klankkast heeft. Als je ze met een hoofdtelefoon gebruikt of doorversterkt via de lijnuitgangen, profiteert de PE-88 echter van de beter gedetailleerde sounds.

Ook de bediening van de PE-88 is veel comfortabeler dan die van de Performer. Op de Performer is het een en ander in te stellen, waaronder midi-kanaalnummers, local-on/off, en de balans tussen de twee sounds die je kunt gebruiken, maar daarvoor moet je de knoppencombinatie Metronome + Tempo gebruiken, waarna de toetsen op het klavier de gewenste functies krijgen. In de meeste gevallen is het zo dat je dan met de zwarte toetsen de parameter kiest en met de witte de waarde. Zonder een blik in de handleiding kom je er dus niet, wat niet zo handig is voor studiefuncties zoals het tempo en de maatsoort van de metronoom,

maar als je dat vaak gebruikt dan hoeft dat natuurlijk niet meer op te zoeken. Op de PE-88 is dat door de aanwezigheid van een lcd-scherm, een Enter-toets en plus- en min-toetsen een heel stuk overzichtelijker.

Automaat

Niet helemaal voor de hand liggend in de categorie homepiano's is de eerdergenoemde begeleidingsautomaat op de PE-88. Het is een leuke toevoeging, die je overigens in deze vorm op praktisch elk home-entertainmentkeyboard tegenkomt. Je kunt die natuurlijk gebruiken als je je favoriete songs met een volledig arrangement wilt spelen, maar om te oefenen met je timing en je handigheid met improviseren is het ook heel welkom. Het bepalen van de ak-

koorden van de begeleiding kan op twee manieren. Methode 1: met een of twee vingers van je linkerhand, waarbij de hoogste vinger de toonsoort bepaalt en de laagste vinger op een zwarte toets mineur, en op een witte toets een dominant septiemakkoord veroorzaakt. Methode 2: met drie of meer vingers, waarbij de PE-88 als het ware het akkoord dat je speelt daadwerkelijk 'leest', uitgaande van de grondligging. Zo krijg je ook meer toevoegingen tot je beschikking. Sowieso zitten er in de PE-88 leuke leshulpen, zoals een Duet mode waarbij het klavier wordt verdeeld in twee gelijke zones, zodat leerling en leraar tegelijkertijd dezelfde stukken kunnen spelen. Ook is er repertoire ingebouwd, waarbij de piano het stuk speelt in het tempo van je keuze en je daarbij kunt kiezen of je zelf de linker- of de rechterhand van het betreffende werk wilt instuderen.

Beide instrumenten zijn voorzien van usb. Wat je speelt, wordt via usb naar je tablet, smartphone of computer gestuurd. Je kunt dan bijvoorbeeld met allerlei iPad apps als GarageBand werken, opnemen in de daw die je gebruikt of versterken via de speakers die aan je computer hangen. Dit is een fijne extra. Zo kun je je pianopartijen in hoge kwaliteit audio (of als midi) opnemen. De PE-88 heeft ook een microfooningang, maar het signaal daarvan wordt jammer genoeg niet over usb verstuurd. Tegelijkertijd kun je het audiosignaal uit je tablet of pc ook afspelen op de speakers

specificaties

- Artesia Performer**
- klavier: 88 toetsen soft touch veermechaniek
  - polyfonie: 32 stemmen
  - aanslaggevoeligheid: 5 levels + uitgeschakeld
  - ingebouwde sounds: 12
  - preset songs en oefenmateriaal: 50+
  - ingebouwde metronoom
  - maatsoorten: 2/2, 2/4, 3/4, 4/4, 5/4, 6/4, 6/8, 12/8
  - dsp-effecten: reverb, chorus, eq
  - pedalen: 1 (sustainpedaal meegeleverd)
  - usb > host
  - audio over usb
  - midi over usb
  - usb, audio-in (stereo jack), audio-uit (stereo jack)
  - 4 speakers
  - versterker: 15 watt
  - afmetingen (bx dxh): 127,6x27,3x8,51 cm
  - gewicht: 8,6kg
  - meegeleverd: netvoeding, sustainpedaal, muziekstandaard, handleiding

- Artesia PE-88**
- klavier: 88 gebalanceerde toetsen + soft touch veermechaniek
  - polyfonie: 64 stemmen
  - aanslaggevoeligheid: 5 levels + uitgeschakeld
  - display: lcd
  - ingebouwde sounds: 136
  - preset songs: 100's
  - ingebouwde metronoom
  - maatsoorten: 2/2, 2/4, 3/4, 4/4, 5/4, 6/4, 6/8, 12/8
  - ingebouwde ritmes: 99+ patronen
  - opname: 2 sporen
  - dsp-effecten: reverb, chorus, eq
  - les- en duet-functie
  - 2 pedaalgangen (sustain en volume/soft)
  - intern geheugen
  - audio-in (stereo-jack)
  - audio over usb
  - midi over usb
  - 4 speakers
  - versterker: 15 watt per kant
  - voeding: batterijen of netvoeding
  - afmetingen (bx dxh): 141,0x35,5x19,1 cm
  - gewicht: 8,6kg
  - meegeleverd: netvoeding, sustainpedaal, muziekstandaard, handleiding

het oordeel

- + zeer aantrekkelijk geprijsd
- + laag gewicht
- + goed bruikbare sounds
- + midi en audio via usb
- geen hammer action
- beperkte prestaties ingebouwde versterking

van de piano's. Ik zou dit laatste alleen inzetten in noodgevallen...

Conclusie

Deze digitale piano's zijn heel specifiek gericht op beginners die nog geen hoge eisen stellen aan een klavier, en voor mensen die

er iets bij willen hebben dat gemakkelijk te verplaatsen is, bijvoorbeeld voor repetities of zelfs voor mee op vakantie. De prijzen zijn érg laag. Voornamelijk bij de huiskamer van de grote online muziekwinkels vind je voor deze prijs min of meer gelijkwaardige instrumenten; sommige lijken er verdacht veel op. De sounds zijn uitstekend bruikbaar en de pinosounds zelfs verbazend goed, maar bedenk wel dat je voor dit geld geen high-end technologie kunt verwachten. Het prijsverschil tussen de Artesia Performer en de PE-88 is zó klein dat ik zelf geen seconde zou twifelen om de laatstgenoemde aan te schaffen. Het klavier is véél beter en de extra mogelijkheden maken 'm aantrekkelijk. ■

De PE-88 heeft aanzienlijk meer en betere sounds en ze zijn ook beter geprogrammeerd

INTERFACE XTRA

- soundvideo's PE-88 en Performer
- PE-88 handleiding